

รายงานพิเศษ

ปีใหม่ สุขสดใส กับไม้ดอกไม้ประดับ

ในวงการไม้ประดับ ผู้ปลูกเลี้ยงจะรู้จักคุณอำพัน จุ้ยบาง กันดี เพราะเกษตรกรรายนี้ ปลูกเลี้ยงไม้ดอกไม้ประดับมานานกว่า 20 ปี สร้างงานทำเงินให้กับเจ้าของอย่างต่อเนื่อง

คุณอำพัน จุ้ยบาง ปัจจุบันอยู่บ้านเลขที่ 68/3 หมู่ 4 ตำบลบางขนุน อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี 11130

เดิมทีนั้นแน่นอน ครอบครัวของคุณอำพันทำสวนผลไม้ จำพวกทุเรียน กระท้อน ต่อมาปรับเปลี่ยนเป็นไม้ดอกไม้ประดับที่ทำรายได้ให้อย่างต่อเนื่อง คือไม้สกุลพลูด ซึ่งมีพลูด่าง ราชนิสีทอง พืชตระกูลนี้ต้องปลูกภายใต้ซาแรน ได้รับแสงไม่เต็มที่ เมื่อยอดงมๆ ก็ตัดขึ้นเกาะหลัง เลี้ยงดูให้สวยงามก็จำหน่ายได้ มีเกษตรกรบางรายที่ปลูกแล้วตัดยอดขายอย่างเดียวก็มี

ไม้อีกตัวหนึ่ง ที่ทำเงินให้คุณอำพันไม่น้อยคือ ไม้สกุลกวานอิม ถึงแม้ราคากวานอิมไม่แพง แต่ทำปริมาณมากจึงขายได้มาก

หมากแดง เป็นไม้ตัวหนึ่ง ที่คุณอำพันปลูกเลี้ยงได้งาม เมื่อเก่าก่อน ไม้ชนิดนี้ไม่ค่อยมีใครมีมากนัก แต่คุณอำพันเป็นเกษตรกรหัวก้าวหน้าที่มีของขาย ทุกวันนี้ปริมาณหมากแดงของเขามีน้อยลง แต่เจ้าของเริ่มนำหมากแดงชนิดใหม่ๆ เข้า

แต่ไม้ยุคกลางๆ ที่สร้างงานได้อย่างต่อเนื่องให้กับคุณอำพันคือไม้ตระกูลฟีโลเดนดรอน ที่ต้นไม่สูงนัก เช่น สายพันธุ์มูนไลท์ สีแดง ออทัม สีเหลืองอ่อน เซอร์รีเรด สีแดง แบล็กคาร์ดินัล สีดำ คองโก สีเขียว เรดคองโก สีแดงน้ำตาล

เหมือนอย่างวงการเที่ยวหมีในปี (อโกลนีมา) โกลสน และชวนชมเขาทำกัน การได้พันธุ์ใหม่นั้น ช่วยให้การคึกคัก เจ้าของก็พลอยจำหน่ายสินค้าได้ดีด้วย

คุณอำพัน จึงศึกษาวิธีการผสมพันธุ์ โดยตั้งวัตถุประสงค์ไว้ ดังนี้

หนึ่ง...ให้สีหลักอยู่ได้นานๆ เช่น ออทัม ที่ยอดเหลือง ให้สีเหลืองตรงยอดอยู่นานที่สุด จำนวนยอดเหลือง หากนับจากยอด

ไม้ใบบางชนิด การผสมที่ว่าเป็นการผสมในตระกูลเดียวกัน

คุณอำพัน บอกว่า ฟีโลเดนดรอน เกสรตัวผู้และเกสรตัวเมีย อยู่ในดอกเดียวกัน

เกสรตัวเมียบานก่อนเกสรตัวผู้ ซึ่งบานวันเดียว เกสรตัวผู้บานวันที่สอง

ดังนั้น การผสมเกสร ต้องใช้เกสรตัวดอกกัน ซึ่งบานพร้อมกัน

อำพัน จุ้ยบาง มีไม้ประดับครบวงจร ผสมพันธุ์ เพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ เลี้ยงให้งามแล้วขายต้น

ไม้ที่แนะนำมา ปลูกเลี้ยงได้ดีภายในหรือเลี้ยงใต้ซาแรนที่พรางแสงให้ ฟีโลเดนดรอน กลุ่มนี้ เจริญเติบโตช้า หมายถึงข้อปล้องสั้น ดังนั้น จึงสวยงามอยู่นาน ต่างจากพันธุ์อื่น ที่เห็นเลื้อยขึ้นต้นไต่ยาวเกาะ

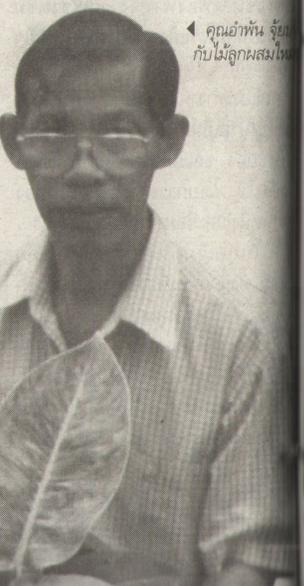
เนื่องจากเป็นไม้ที่โตช้า การตัดซ่อมาชำจึงทำได้ไม่มาก แนวทางการขยายพันธุ์ของคุณอำพัน จึงนำต้นที่ซ่อมาไปให้ห้องปฏิบัติการ (Lab) เพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อให้ เมื่อได้ต้นใหม่ก็เลี้ยงให้สวยงาม แล้วจำหน่าย ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น ถือเป็นเรื่องปกติธรรมดา สนนราคาการขาย เป็นราคาตลาด

ควรเลี้ยงอย่างน้อย 3 ใบ โดยทั่วไปแล้วใบตรงโคนต้นจะเขียว ส่วนยอดเหลืองนั้นคือความสวยงาม คนดูกันตรงยอด

สอง...เลี้ยงง่าย ปลูกเลี้ยงในแปลงอย่างหนาแน่น หากมีโรคไม่เสียหาย ไม่ตาย

สาม...รูปทรงกะทัดรัด ข้อปล้องสั้น โตช้า ข้อดีของการโตช้าทำให้ทรงสวยอยู่นาน ไม่เสียหาย

เมื่อมีวัตถุประสงค์ คุณอำพันจึง

◀ คุณอำพัน จุ้ยบาง กับไม้ลูกผสมใหม่

การของฟีโลเดนดรอน

ฟีโลเดนดรอนในอาหารวัน

วิธีการนี้ นำเกสรตัวผู้เกาะใส่เกสรตัวเมีย 5 วัน ช่วยขยายพันธุ์ได้ดี

อำพันเก่าสวนผลไม้ จำพวกทุเรียน กระท้อน ต่อมาปรับเปลี่ยนเป็นไม้ดอกไม้ประดับที่ทำรายได้ได้อย่างต่อเนื่อง คือไม้สกุลพลูด่าง ที่มีพลูด่าง ราชนิสีทอง พืชตระกูลนี้ต้องปลูกรายได้โต๊ะแรน ได้รับแสงไม่เต็มที่เมื่อยอดงอมๆ ก็ตัดขึ้นเกาะหลัง เลี้ยงดูให้สวยงามก็จำหน่ายได้ มีเกษตรกรบางรายที่ปลูกรแล้วตัดยอดขายอย่างเดียวก็มี

ไม้อีกตัวหนึ่ง ที่ทำเงินให้คุณอำพันไม่น้อยคือ ไม้สกุลวานอิม ถึงแม้ราคาวานอิมไม่แพง แต่ทำปริมาณมากจึงขายได้มาก

หมากแดง เป็นไม้ตัวหนึ่ง ที่คุณอำพันปลูกลีงได้งาม เมื่อเก่าก่อน ไม้ชนิดนี้ไม่ค่อยมีใครมีมากนัก แต่คุณอำพันเป็นเกษตรกรหัวก้าวหน้าที่มีของขาย ทุกวันนี้ปริมาณหมากแดงของเขามีน้อยลง แต่เจ้าของเริ่มนำหมากแดงชนิดใหม่ๆ เข้าทดลองปลูกลีง เช่น หมากแดงแอปเปิล

ปาล์มที่สวนคุณอำพันก็มีมากมายหลายชนิด ที่เห็นร่องรอยอยู่ คือทางหมาป่า เขาเป็นนักปลูกลีงระดับต้นๆ จนบางต้นที่เหลือขาย มีติดเมล็ด สามารถนำมาเพาะได้แล้ว

ฟิลิเดนดรอน

ไม้เด่นของสวน

ไม้ประดับที่แนะนำมา ที่สวนของคุณอำพัน ส่วนใหญ่ยังคงมีอยู่ อาจจะมีบ้างน้อยบ้างเท่านั้นเอง

เลี้ยงให้งามแล้วขายต้น

ไม้ที่แนะนำมา ปลูกลีงได้ดีภายในหรือเลี้ยงใต้ซาแรนที่พรางแสงให้ ฟิลิเดนดรอน กลุ่มนี้ เจริญเติบโตช้า หมายถึงซื้อปลูกลีงสั้น ดั่งนั้น จึงสวยงามอยู่นานต่างจากพันธุ์อื่น ที่เห็นเลื้อยขึ้นต้นไม้ยาวเกะกะ

เนื่องจากเป็นไม้ที่โตช้า การตัดซ่อมาชำจึงทำได้ไม่มาก แนวทางการขยายพันธุ์ของคุณอำพัน จึงนำต้นที่ซ่อมาไปให้ห้องปฏิบัติการ (Lab) เพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อให้ เมื่อได้ต้นใหม่ก็เลี้ยงให้สวยงาม แล้วจำหน่ายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น ถือเป็นเรื่องปกติธรรมดา สรรพากรขาย เป็นราคาตลาดทั่วไป

พื้นที่สวน 7 ไร่ นั้น คุณอำพันนำมาเลี้ยงฟิลิเดนดรอนราวไร่ครึ่ง

ผสมและคัดเลือกให้ได้สายพันธุ์ใหม่

จริงๆ แล้ว ไม้สวยๆ อย่างออกทัม มูนไลต์ เป็นไม้ที่นำเข้ามาจากต่างประเทศ แรกสุดราคาค่อนข้างแพง แต่นานเข้าราคาเป็นปกติซื้อหากันได้

คุณอำพัน มองว่า น่าจะหาทางผสมพันธุ์ ให้ได้สายพันธุ์ใหม่ๆ

ควรเลี้ยงอย่างน้อย 3 ไร่ โดยทั่วไปแล้วใบตรงโคนต้นจะเขียว ส่วนยอดเหลืองนั้นคือความสวยงาม คนดูกันตรงยอด

สอง...เลี้ยงง่าย ปลูกลีงในแปลงอย่างหน้าวัว หากมีโรคไม่เฝ้าเสีย ไม่ตาย

สาม...รูปทรงกะทัดรัด ซ่อปลูกลีงสั้น โตช้า ข้อดีของการโตช้าทำให้ทรงสวยอยู่นาน ไม่เสียทรง

เมื่อ มี

วัตถุประสงค์

คุณอำพันจึง

ลงมือผสม

พร้อมกับคัดเลือก

พันธุ์ โดยพ่อแม่

พันธุ์ที่ใช้ มีอยู่แล้ว

อาทิ ออกทัม มูน

ไลต์ รวมทั้ง

กบฏลูกเมีย

ฟิลิเดนดรอนในอาหารวัน

วิธีการนี้ นำเกสรตัวผู้เกาะใส่เกสรตัวเมีย จากนั้น 5 วัน รุ่งสว่างผสมติดหรือพบผลเมล็ดเกสรตัวเมียจะอ้วนป่อง อีก 1 เดือน จึงนำมาเพาะเมล็ดได้

การเพาะเมล็ด เพราะในชุมชนเพาะเมล็ดที่ผ่านการร่อนแล้ว ใช้เวลาเพาะเดือน จึงออกเห็นต้นใหม่

ซึ่งเคยผสมพันธุ์ จนมีต้นใหม่ และพบได้สายไม่สวย ใช้เวลาราวปีเศษๆ

จากผสมพันธุ์ฟิลิเดนดรอน เพื่อเลือกให้ได้ต้นที่สวยงามแปลกใหม่ คล้ายกับผสมพันธุ์พืชอื่น เช่น เขียวหมื่นปี เพราะเพาะเมล็ดได้ต้น 2-3 หมื่นต้น อยุ่บนพื้นที่ต้องการ 2-3 ต้น เท่านั้น

ต้นที่ดี ไม่ดีอย่างไร นอกจกใบรูปทรง 3 ข้อ ที่คุณอำพันตั้งไว้บนใบมีตาฐานเดิม คือต้นออกทัม ต้นมูนไลต์ พากมูนไลต์ พวกออกทัม ของเขาที่ปลูกบนพื้นที่แล้ว ไม่อย่างนั้นเขาไม่ขายให้ประเทศไทยแน่นอน

ไปบางชนิด การผสมที่ว่าเป็นการผสมไม่
แต่ละกลเดียวกัน
คุณอำพัน บอกว่า ฟิโลเดนดรอน
สรตัวผู้และสรตัวเมีย อยู่ในดอก
เดียวกัน
สรตัวเมียบานก่อนสรตัวผู้ ซึ่งบาน
แต่ียว สรตัวผู้บานวันที่สอง
ดังนั้น การผสมสร ต้องใช้สรตัว
อกัน ซึ่งบานพร้อมกัน

บครบวงจร

◀ คุณอำพัน จับมือ
กับไม้ลูกผสมใหม่

การเพาะฟิโลเดนดรอน

ยามปฏิบัติงาน

ฟิโลเดนดรอนในอาหารวัน

ปีที่ผ่านมา นำสรตัวผู้และสรตัว
เมียบานนั้น 5 วัน ว่าจะผสมดีหรือไม่

สิ่งที่คุณอำพันต้องการคือดีกว่านั้น ไม่
อย่างนั้นแล้วขายไม่ออก เสียเวลา

ในภายหลังนั้นมี ถึงแม้จะไม่มีมารบอก
หน้าตาและรูปร่างก่อนการขยายพันธุ์ก็ตามที่

เมื่อมีโรงเรือน มีอุปกรณ์ คุณอำพันจึง
ลงมือปฏิบัติ โดยนำลูกไม้ใหม่ๆ ที่ตนเอง
ผสมได้มาขยายพันธุ์

หลักการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อมี 3 ขั้นตอน
ใหญ่ๆ คือ

หนึ่ง...เอาส่วนขยายพันธุ์มาฟอกฆ่าเชื้อ
ส่วนขยายพันธุ์ในแต่ละพืชแตกต่างกัน
สำหรับฟิโลเดนดรอนใช้ส่วนยอด

สอง...เลี้ยงในขวด วันเป็นอาหารที่มีสูตร
แตกต่างกันไป คุณอำพันศึกษาอยู่นาน ว่า
สูตรไหนเหมาะกับฟิโลเดนดรอน เขา
บอกว่า อาหารที่ได้ เขาได้มา 2 แบบ

แบบแรก ชื่อมา แล้วนำท่อนขยายพันธุ์
ลงไปเลี้ยงเลย ส่วนนี้เหมือนกับซื้อแกง
สำเร็จรูป หรือแกงถุงมากินได้เลย

แบบที่สอง ชื่อส่วนผสม มาผสมเอง
อย่างนี้เหมือนกับซื้อพริกแกงมาปรุงเอง

เหตุที่คุณอำพันไม่ซื้อสารแต่ละชนิดมา
ผสมเองทั้งหมดนั้น เพราะเครื่องมือซึ่งตวง
สารแต่ละชนิดราคาแพงมาก เพราะต้องชั่ง
อย่างละเอียด และใช้เพียงจำนวนน้อยนิด

สิ่งสำคัญในการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อนั้น
คุณอำพัน บอกว่า อยู่ที่เรื่องความสะดวก
อย่างช่วงปฏิบัติงาน เขาจะใส่ใจเลือกการ

พัฒนางานอย่างต่อเนื่อง
คุณอำพัน เป็นเกษตรกรที่เริ่มต้นจาก
ชาวสวน แต่พัฒนางานอย่างต่อเนื่อง

การทำงานของเขานั้น บางวันอาจจะอยู่
ในห้องร้อง ชุดดิน ผสมดิน

แต่บางวัน ต้องทำตัวสะอาด ปราศจาก
เชื้อ อยู่ในห้องแล็บส่วนตัว

บางโอกาสก็ไปฟังเทคนิคการขยายพันธุ์
โดยการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อระดับสูง ที่
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

"ผมไปอบรมกับอาจารย์มา มีอะไรก็

ปลูกโกลเดนครอนในอาหารวัน

ปีปีการนั้น นำเกสรตัวผู้เคาะใส่เกสรตัวเมีย จากนั้น 5 วัน รู้ผลว่าผสมติดหรือไม่ หากผสมติดเกสรตัวเมียจะอ้วนป่อง อีก 2 เดือน จึงนำมาเพาะเมล็ดได้

การเพาะเมล็ด เพาะในชามะพร้าวที่เย็บดีผ่านการร่อนแล้ว ใช้เวลาเพาะ 1 เดือน จึงออกเห็นต้นใหม่

ตั้งแต่ผสมพันธุ์ จนมีต้นใหม่ และพอดูแลได้ก็เลยไม่สวย ใช้เวลาราวปีเศษๆ งานผสมพันธุ์ที่โกลเดนครอน เพื่อคัดเลือกให้ได้ต้นที่สวยงามแปลกใหม่ คล้ายกับผสมพันธุ์พืชอื่น เช่น เขียวหมื่นปี เพาะเพาะเมล็ดได้ต้น 2-3 หมื่นต้น อาจเพาะต้นที่ต้องการ 2-3 ต้น เท่านั้น

ต้นที่ดี ไม่ดีอย่างไร นอกจากโทษประสงค์ 3 ข้อ ที่คุณอำพันตั้งไว้แล้ว ก็ไม่มีมาตรฐานเดิม คือต้นอวบ ต้นมูนไลท์ พวกมูนไลท์ พวกอวบน้ำ ของเขาดีในเขตอบอุ่นอยู่แล้ว ไม่อย่างนั้นเขาไม่ส่งมาขายให้ประเทศไทยแน่นอน

สิ่งที่คุณอำพันต้องการคือดีกว่านั้น ไม่อย่างนั้นแล้วขายไม่ออก เสียเวลา เวลา 3 ปี ที่เกษตรกรรายนี้ผสมและคัดเลือกขึ้นมา ได้ต้นแปลกใหม่กว่าเดิม 10 เบอร์ ด้วยกัน แต่ยังไม่ได้ตั้งชื่อ

ทำห้องแล็บ เพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อเอง

ช่วงที่เพาะเลี้ยงที่โกลเดนครอน ออหุ้มและมูนไลท์มากๆ นั้น คุณอำพันนำต้นไปจ้างเขาขยายพันธุ์โดยการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ ซึ่งเจ้าตัวช่วยยอมรับได้

ครั้นเมื่อมีลูกไม้ใหม่ๆ คุณอำพันบอกว่า ต้องทำห้องแล็บเอง เหตุผลนั้นมีดังนี้

หนึ่ง...เมื่อเร่งด่วน ต้องการจำนวนทำได้ยาก หรือเร่งขยาย

สอง...เรื่องความปลอดภัย ไม่ใช่ฝ้าดูแลและคัดเลือกมานานปี หากนำไปให้คนอื่นขยายพันธุ์ให้ โอกาสที่จะเล็ดลอดไปอยู่กับมือผู้อื่น และทำมาขายแข่งกับเจ้าของเดิม

ในภายหลังนั้นมี ถึงแม้จะไม่มีการบอกหน้าตาและรูปร่างก่อนการขยายพันธุ์ก็ตามที่สาม...การทำห้องแล็บ เป็นการเรียนรู้และพัฒนาตัวเกษตรกรเอง

เมื่อได้ตรงแล้ว คุณอำพันไปอบรมที่มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน เป็นเวลา 3 วัน จากนั้นก็อ่านหนังสือ รวมทั้งไปอบรมเพิ่มเติม บางครั้งก็ส่งกรรยาไปอบรม ที่มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน

เมื่อความรู้สูงงอม คุณอำพันจึงลงทุนปลูกสร้างโรงเรือน ซึ่งได้โรงเรือนหลังกะทัดรัด สวยงามมาก โรงเรือนส่วนหนึ่งยังเป็นที่พักอาศัยได้

รวมแล้วทั้งโรงเรือน และอุปกรณ์การเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ ใช้ทุนราว 2 แสนบาท ในจำนวนนี้ มีโรงเรือนราวแสนบาท สำหรับอุปกรณ์ มีหม้อหนึ่งความดันไอน้ำ 1.3 หม้อบาท ตู้แช่เยือก 1.3 หม้อบาท อุปกรณ์อื่นๆ มีเล็กๆ น้อยๆ

เหตุที่คุณอำพันไม่ซื้อสารแต่ละชนิดมาผสมเองทั้งหมดนั้น เพราะเครื่องมือซึ่งวางสารแต่ละชนิดราคาแพงมาก เพราะต้องชั่งอย่างละเอียด และใช้เพียงจำนวนน้อยนิด

สิ่งสำคัญในการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อนั้น คุณอำพัน บอกว่า อยู่ที่เรื่องความสะดวกอย่างช่วงปฏิบัติงาน เราจะใส่เลือกการ

พัฒนาอย่างต่อเนื่อง

คุณอำพัน เป็นเกษตรกรที่เริ่มต้นจากชาวสวน แต่พัฒนาอย่างต่อเนื่อง การทำงานของเขานั้น บางวันอาจจะอยู่ในห้องร่อน ชุดดิน ผสมดิน

แต่บางวัน ต้องทำตัวสะอาด ปรากฏาเชื้อ อยู่ในห้องแล็บส่วนตัว

บางโอกาสก็ไปฟังเทคนิคการขยายพันธุ์ โดยการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อระดับสูง ที่มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

“ผมไปอบรมกับอาจารย์มา มีอะไรก็โทรไปถาม ทำอย่างนั้นแล้วทำไมมันเป็นอย่างนี้ อาจารย์ก็ตอบคำถามโดยไม่ปิดบัง บางโอกาสก็มาเยี่ยม ผมมีต้นไม้ อยากทดลองเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อก็เอาเลย เช่น กล้วยนาถ มีอยู่ก็นำมาทดลองขยายพันธุ์” คุณอำพัน บอก

สิ่งที่คุณอำพันคิดและปฏิบัติได้ผลอย่างต่อเนื่อง

ไม่ว่าจะเป็นลูกไม้ตั้ง 10 เบอร์ ที่เขาทำได้ สำหรับต้นที่ได้จากการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อฝีมือคุณอำพัน ตอนนั้นก็โตเป็นหนุ่มสาว เริ่มมีคนสนใจแวะเวียนเข้าไปซื้อหาแล้ว

ทีมเทคโนโลยีชาวบ้าน เคยจัดเสวนาเกษตรสัญจรไปดูงานที่สวนคุณอำพันมาแล้ว

ใครที่สนใจ ถามไถ่กันได้ตามที่อยู่ หรือโทร. (02) 879-9690, (01) 981-4381 และ (01) 814-5684